

Evangelielezing volgens Johannes 1,1-5.9-14

In het begin was het woord,
en het woord was bij God,
en het woord was God.
Het was in het begin bij God.

Alles is door Hem ontstaan,
en buiten Hem om is er niets ontstaan.
Wat ontstaan was had leven in Hem,
en het leven was het licht van de mensen.
Het licht schijnt in de duisternis,
en de duisternis kon het niet aan.

Het ware licht was er,
dat elke mens verlicht
en dat in de wereld moest komen.
Het was in de wereld,
een wereld die door Hem was ontstaan,
en die wereld heeft Hem niet erkend.
In zijn eigen huis is Hij gekomen,
en zijn eigen mensen hebben Hem niet opgenomen.
Aan diegenen die Hem toch opnamen,
heeft Hij het vermogen gegeven
om kinderen te worden van God:
aan hen die geloven in zijn naam.
Niet langs de weg van het bloed,
niet door de begeerte van het vlees
of door mannelijk streven,
maar uit God zijn ze geboren.

Ja, het woord is vlees geworden!
Hij is onder ons zijn tent komen opslaan
en we hebben zijn heerlijkheid gezien,
de heerlijkheid die Hij als eniggeboren Zoon
aan de Vader ontleende,
vervuld als Hij was van genade en waarheid.

Het hoofdthema van de advent en kersttijd van dit jaar heet: BEVRIJD TOT OPENHEID.

Wel een doordenkertje, zei laatst iemand tegen me.

Hoe kan je van openheid spreken als we opgesloten zitten in onze huizen, elkaar geen bezoek kunnen brengen en áls we al naar buiten gaan met mondkapen op lopen.

We lijken wel gevangenen....

Letterlijk is dat misschien zo. Maar er is ook nog een ander soort gevangenschap: vast zitten in vaste patronen, vastzitten in eigen gelijk, vastzitten in vooroordelen, vastzitten in ons zelfbeeld. Zo vastzitten, opgesloten zitten, is van een heel andere orde.

Daar hebben we in de afgelopen Advent over nagedacht.

In dat opzicht leren we geleidelijk begrijpen, dat openheid, werkelijk openstaan voor wat zich aandient als goedheid en waarheid, niet eenvoudig te verkrijgen is. Er is zoveel ontredde en verdriet om ons heen, er zijn zoveel meningen over van alles en nog wat, er is zoveel weerstand in onszelf bij alle pijn, die we ervaren.

In deze situatie moeten we meer en meer onder ogen zien, dat we het ook niet meer zo goed weten.

Kennelijk hebben we anderen nodig, die iets in ons openbreken om de dingen in hun ware gestalte en betekenis te kunnen onderscheiden en ons er door te laten aanspreken.

Johannes de Doper was zo'n 'openbreker'. Hij riep op tot bekering om open te kunnen gaan voor de tekenen van de komst van de Messias. Vele profeten uit de oude bijbelboeken zijn van die 'openbrekers', die dan op visionaire wijze woorden spreken, die hoop geven op nieuwe betere tijden. De Jesajalezing van deze morgen is daar een prachtig voorbeeld van. Het zijn woorden, die ertoe doen, woorden, die we eeuwen later nog kunnen verstaan.

Door de eeuwen heen kennen we zulke bevrijdende openbrekers.

Niet dat dit allemaal 'onfeilbare mensen zijn. Zij zijn in zeker zin 'gewoon', mensen van vlees en bloed, die net als wij allemaal fouten maken. Maar op de een of andere manier begrijpen we dat ze woorden spreken, die voor de hele mensheid van belang zijn, woorden die heilzaam zijn, 'vervuld van genade en waarheid', zoals we dat in de evangelielezing hoorden.

Helaas kennen we ook spraakmakende wereldleiders, en dichtbij politici, die mensen naar de mond praten. Soms lukt het ze zelfs om zoveel macht te krijgen, dat het welzijn van een heel volk of zelfs meer dan dat op het spel staat.

Ik hoef hier geen namen te noemen of geschiedenis op te rakelen. Ook in de huidige coronacrisis gebeurt het her en der. Vaak vertolken zij gedachten en gevoelens van onvrede en onbehagen en bevestigen ze die gevoelens met allerlei verdachtmakingen, beschuldigingen, complottheorieën en loze beloftes. In de bijbel worden ze ook wel valse profeten genoemd, die gebruik maken van de onzekerheid van mensen om zelf groot te worden. Niet bepaald bevrijdend en heilzaam.

Maar vandaag horen we woorden van bevrijding, van het ware Licht dat in onze duistere wereld is gekomen. Durven we dat door alles heen te geloven? Durven we ons door die boodschap te laten openbreken uit onze twijfel en angst?

De geboorte van Jezus wordt door de evangelist Johannes beschreven als een scheppingsverhaal. Geen kindje in een kribbe zoals Lucas dat verhaalt en dat we gisteren hoorden, maar een doorbraak van Gods Woord in onze wereld.

Al in het scheppingsverhaal hoorden we steeds, dat God 'sprak', 'dabar'. Dat woord 'dabar' betekent zowel spreken als doen. Als God spreekt gebeurt het ook!

Gods Woord bewerkt iets, bevrijdt, redt, breekt open, verlicht, wijst een begaanbare weg, doet mensen goed. Dát Woord is in Jezus in onze wereld gekomen zegt Johannes.

Ook Paulus is daar vol van, zoals we hoorden. Het heeft hem bevrijd uit zijn verstarde eigen gelijk, dat hem zelfs mensen deed vervolgen, die niet in zijn lijn dachten. Het heeft hem geopend en ontvankelijk gemaakt voor het Woord, dat werkelijk leven geeft.

In alle onzekerheid van onze tijd, zeker nu corona als een muterend monster ons in de greep houdt, verlangen we meer dan ooit naar bevrijding, verlossing, redding. We kijken uit naar de vaccins, die spoedig kunnen worden toegediend en die ons hoopvol stemmen, dat het eindelijk voorbij zal gaan.

Maar áls die vaccins er zullen zijn, dan nog is het de vraag of daarmee onze toekomst nieuw en licht zal zijn.

Zullen we niet snel weer terugvallen in onze oude leefpatronen, alsof het virus er niet is geweest, alsof er geen duizenden vluchtelingen zijn, alsof het klimaat niet ernstig aan het veranderen is, alsof vele, vele mensen niet in onrecht en armoede moeten leven....

Of weten we ons bevrijd tot openheid en durven we geloven en putten uit de hoopvolle boodschap van vandaag: de geboorte van een mensenkind, dat uit zal groeien tot Gods Levende Woord, midden onder ons, dat uitzicht en perspectief geeft op een nieuwe wereld van recht, vrede en vreugde voor elk mens: Een door God gegeven mensenkind, Licht in de duisternis

Het is misschien wel dát Licht, dat ons zó verlicht,
dat ook wij op onze beurt lichtjes kunnen zijn in onze tijd:
lichtjes, die mensen bemoedigen als ze in de war zijn,
lichtjes, die mensen nabij zijn als ze ernstig ziek zijn,
die mensen helpen als ze in nood zijn,
die een kaartje sturen, een bloemetje bezorgen.
We zien het om ons heen gebeuren
en ook hier als gemeenschap proberen we dat te doen.
Het hoeven geen grote woorden en gebaren te zijn.
Wat in het klein gebeurt kan wonderen verrichten,
zoals de geboorte van elk nieuw mensenkind een wonder is.

Dat vieren we vandaag, dát is Kerstmis:
Bidden we met heel ons hart, dat dit Licht nooit zal doven
en dat het ons blijft openen voor het levende Woord
waarmee de wereld werd geschapen,
waarmee de wereld nog steeds wordt herschapen.

Dat het zo moge zijn.

ZALIG KERSTFEEST!!!